

Uchwała Nr 19/257/13/IV
Zarządu Województwa Warmińsko - Mazurskiego
z dnia 15 kwietnia 2013 r.

w sprawie przedstawienia Pełnomocnikowi Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych Informacji z zakresu działań na rzecz osób niepełnosprawnych w województwie warmińsko - mazurskim w roku 2012.

Na podstawie art. 41 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1590 z późn. zm.) oraz art. 35 ust.1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721 z późn. zm.) uchwała się, co następuje:

§ 1

1. Przyjmuje się „Informację z zakresu działań na rzecz osób niepełnosprawnych w województwie warmińsko - mazurskim w roku 2012” stanowiącą załącznik do niniejszej Uchwały.
2. Postanawia się przekazać Informację, o której mowa w ust. 1, Pełnomocnikowi Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych.

§ 2

Wykonanie Uchwały powierza się Dyrektorowi Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko – Mazurskiego.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Zarządu
Województwa Warmińsko – Mazurskiego

W zastępstwie Marszałka
Województwa Warmińsko-Mazurskiego
Jarosław Marek Słoma
Wicemarszałek

**Informacja
z zakresu działań na rzecz osób niepełnosprawnych
w województwie warmińsko-mazurskim
w roku 2012**

Dokumentem, na podstawie którego w roku 2012 Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego podejmował działania na rzecz osób niepełnosprawnych był „*Wojewódzki program wyrównywania szans i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudniania osób niepełnosprawnych na lata 2012-2015*”, przyjęty Uchwałą Nr 6/52/12/IV Zarządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 7 lutego 2012 r. Zadania zrealizowano zgodnie z przyjętym harmonogramem stanowiącym załącznik do ww. dokumentu.

Koordynatorem realizacji *Programu* jest Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie.

Uchwałą Zarządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego 28/361/12/IV z dnia 12 czerwca 2012 r., zmienionej Uchwałą Zarządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego nr 9/106/13/IV z dnia 19 lutego 2013 r., powołano Zespół Monitorujący do monitoringu i ewaluacji „*Wojewódzkiego programu wyrównywania szans i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudniania osób niepełnosprawnych na lata 2012-2015*”, w celu corocznego monitorowania ww. programu.

Informację opracowano w oparciu o materiały przygotowane przez jednostki organizacyjne samorządu województwa wdrażające poszczególne cele *Programu* oraz organizacje pozarządowe współpracujące przy jego realizacji.

Cel strategiczny *Programu* to: „*Osoby niepełnosprawne aktywniej uczestniczą w życiu rodzinnym, społecznym i zawodowym oraz są bardziej zintegrowane ze środowiskiem lokalnym*”.

W roku 2012 Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego realizował zadania na rzecz osób niepełnosprawnych w oparciu o określone priorytety:

1. Profilaktyka i ograniczanie skutków niepełnosprawności.
2. Integracja społeczna osób niepełnosprawnych.
3. Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych.
4. Partnerstwo na rzecz osób niepełnosprawnych.

**ZADANIA ZREALIZOWANE, W 2012 ROKU, W RAMACH
„WOJEWÓDZKIEGO PROGRAMU WYRÓWNYWANIA SZANS
I PRZECIWDZIAŁANIA WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU ORAZ POMOCY
W REALIZACJI ZADAŃ NA RZECZ ZATRUDNIANIA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH
NA LATA 2012-2015”.**

PRIORYTET: PROFILAKTYKA I OGRANICZANIE SKUTKÓW NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

Cel ogólny: Rozszerzenie zakresu usług na rzecz zapobiegania powstawaniu niepełnosprawności oraz ograniczania jej skutków

W zapobieganiu niepełnosprawności i ograniczaniu jej skutków szczególne znaczenie ma stworzenie sprawnego systemu profilaktyki niepełnosprawności, która winna mieć podstawowe znaczenie w działaniach wszystkich podmiotów i społeczności. Zapobieganie niepełnosprawności i zmniejszanie jej skutków jest dla społeczeństwa mniej kosztowne niż konieczność zapewnienia późniejszej opieki nad osobami niepełnosprawnymi i podejmowanie działań zmierzających do ich integracji ze społeczeństwem.

Działania w ww. zakresie były realizowane w głównej mierze przez Departament Zdrowia Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, ale również przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej oraz Departament Turystyki ww. Urzędu oraz jednostki organizacyjne Województwa Warmińsko-Mazurskiego, w tym m.in. Szkołę Policealną im. Jadwigi Romanowskiej w Elblągu, Szkołę Policealną w Ełku, Warmińsko-Mazurski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Elblągu oraz Szpital Psychiatryczny Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Węgorzewie.

1. Wykonując zadania z zakresu zapobiegania niepełnosprawności i ograniczania jej skutków, w tym propagowanie zdrowego stylu życia, Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego w roku 2012 dofinansował czterdzieści działań organizacji pozarządowych, na łączną kwotę 103 108,15 zł. W ramach tych działań odbyły się m.in.: imprezy rekreacyjno-sportowe, zajęcia rehabilitacyjne i terapeutyczne, spotkania, konferencje, turnusy, szkolenia, warsztaty edukacyjne. Szczegółowy wykaz ww. przedsięwzięć przedstawia Tabela nr 1.:

Tabela nr 1. Zadania z zakresu zapobiegania niepełnosprawności i ograniczania jej skutków dofinansowane w 2012 r.

Lp.	Nazwa dofinansowanej organizacji pozarządowej	Nazwa dofinansowanego zadania	Liczba beneficjentów*	
			ogółem	w tym osób niepełnosprawnych
1.	Polski Związek Niewidomych Okręg Warmińsko-Mazurski w Olsztynie	Turnus rehabilitacyjny dla dzieci niewidomych i słabo widzących	37	27
2.	Olsztyńskie Towarzystwo "Amazonki" w Olsztynie	VIII Spartakiada Amazonek, dąż do sprawności.	155	108
3.	Oddział Warmińsko-Mazurski Polskiego Związku Głuchych w Olsztynie	Profilaktyka wśród osób niesłyszących	50	50
4.	Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Oddział Rejonowy w Giżycku	"Żyj aktywnie" - działania profilaktyczne na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych	3 900	250
5.	Elbląskie Stowarzyszenie Amazonek w Elblągu	Konferencja - Pod znakiem Różowej Wstążki - gdy życie rzuca wyzwanie	120	120
6.	Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom i Ich Rodzinom "Dajmy Szansę" w Stawigudzie	Tworzenie warunków dla aktywnego życia osobom niepełnosprawnym	15	15
7.	Stowarzyszenie Uniwersytet III Wieku w Iławie	"Dbajmy o nasze zdrowie - ono jest najważniejsze"	60	60
8.	Pasłęcki Uniwersytet Trzeciego Wieku w Pasłęku	"Sprawny umysł - sprawne ciało po pięćdziesiątce"	170	bd

9.	Stowarzyszenie Uniwersytet Trzeciego Wieku w Morągu	Zwiększenie skuteczności edukacji i promocji zdrowia społeczeństwa województwa warmińsko-mazurskiego, propagowanie zdrowego stylu życia oraz zwiększenie świadomości praw pacjenta	100	bd
10.	Warmińsko-Mazurskie Stowarzyszenie Rodzin, Opiekunów i Przyjaciół Osób z Zespołem Downa "Strzał w 10" w Olsztynie	Edukacja społeczeństwa poprzez szkolenie z zakresu seksualności osób z niepełnosprawnością intelektualną	30	0
11.	Warmińsko-Mazurskie Stowarzyszenie Rodzin, Opiekunów i Przyjaciół Osób z Zespołem Downa "Strzał w 10" w Olsztynie	Logopedia i logorytmika pomocą w aktywizacji osób z zespołem Downa	20	10
12.	Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Nidzicy	XIV Sztafeta Osób Niepełnosprawnych po Europie	70	6
13.	Stowarzyszenie na rzecz Osób Niepełno-SPRAWNYCH w Jezioranach	Dzień godności osoby z niepełnosprawnością intelektualną	595	142
14.	Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych i Profilaktyki Zdrowia "Jesteśmy Razem" w Górowie Iławeckim	V Wojewódzki Turniej Tenisa Stołowego o Puchar prezesa Stowarzyszenia Jesteśmy Razem w Górowie Iławeckim	150	35
15.	Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Iławie	Aktywni bez barier	59	38
16.	Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Iławie	Profilaktyka zdrowotna w zakresie przeciwdziałania otyłości i wadom postawy wśród osób niepełnosprawnych - kontynuacja	37	37
17.	Nowomiejskie Stowarzyszenie Salveo w Nowym Mieście Lubawskim	Edukacyjna grupa wsparcia seniorów	12	12
18.	Stowarzyszenie Wielokierunkowej Pomocy "Remedium" w Mrągowie	Poznać, zrozumieć... - warsztaty edukacyjno-informacyjne o zdrowiu psychicznym	61	0
19.	Stowarzyszenie "Serce za Uśmiech" przy Elbląskim Szpitalu Specjalistycznym z Przychodnią SP ZOZ w Elblągu	Chorzy psychicznie w społeczeństwie - KONFERENCJA	116	bd
20.	Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Elblągu	"Pierwszy krok" program wczesnej pomocy dzieciom z niepełnosprawnością w PSOOU Koło w Elblągu	bd	5
21.	Ochotnicza Straż Pożarna w Miłomłynie	KURS RATOWNIK MEDYCZNY	421	0
22.	Olsztyńskie Stowarzyszenie Pomocy Psychicznemu i Nerwowo Chorym w Olsztynie	Rehabilitacja psychicznie chorych - Potrafię	60	60
23.	Olsztyńskie Stowarzyszenie Pomocy Psychicznemu i Nerwowo Chorym w Olsztynie	Rehabilitacja społeczna psychicznie chorych poprzez uczestnictwo w zespole muzycznym "Paja brava - dzika trawa"	100	11
24.	Olsztyńskie Stowarzyszenie Pomocy Psychicznemu i Nerwowo Chorym w Olsztynie	Rehabilitacja społeczna psychicznie chorych - dialog	100	23
25.	Polski Czerwony Krzyż z siedzibą w Warszawie - jednostka terenowa: PCK Warmińsko-Mazurski Zarząd Okręgowy w Olsztynie	Ratowniczek pomoże Ci pomóc innym	260	bd
26.	Polski Czerwony Krzyż z siedzibą w Warszawie - jednostka terenowa: PCK Warmińsko-Mazurski Zarząd Okręgowy w Olsztynie	"Oddaj krew - sprawdź czy jesteś zdrowy"	1 061	bd

27.	Polski Czerwony Krzyż z siedzibą w Warszawie - jednostka terenowa: PCK Warmińsko-Mazurski Zarząd Okręgowy w Olsztynie	Chcesz ratować ludzi - oddaj krew	1 634	bd
28.	Ochotnicza Straż Pożarna w Barczewie	VI Mistrzostwa w Ratownictwie w Ramach Kwalifikowanej Pierwszej Pomocy Stary Folwark Tumiany 2012	60	bd
29.	Ochotnicza Straż Pożarna w Barczewie	Bezpłatne kursy pierwszej pomocy	29	bd
30.	Ogólnopolskie Stowarzyszenie świadczące pomoc osobom poszkodowanym w wypadkach komunikacyjnych "Trzeźwy Kierowca" w Kutnie	Program profilaktyczno-edukacyjny dla młodzieży szkół ponadgimnazjalnych z terenu Województwa Warmińsko-Mazurskiego "Trzeźwość to bezpieczeństwo"	120	bd
31.	Stowarzyszenie Miłośników Kanału Elbląskiego "Navicula" w Łodzi	Navi-Sec 2012	40	bd
32.	Fundacja "Zdrowe Płuca" w Olsztynie	"Wiem...więc nie palę"	150	bd
33.	Wojewódzki Specjalistyczny Szpital Dziecięcy im. prof. Dr Stanisława Popowskiego w Olsztynie	VI Warsztaty Wideochirurgii Dziecięcej	55	bd
34.	Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Olsztynie	Dbaj o serce - Program profilaktyki wtórnej u pacjentów po przebytych zawale serca leczonym angioplastyką wieńcową w latach 2010-2011	100	bd
35.	Samodzielny Publiczny Specjalistyczny Psychiatryczny Zakład Opieki Zdrowotnej we Fromborku	Szpital przyjazne kombatanom - III edycja	5 000	bd
36.	Wojewódzki Szpital Zespolony w Elblągu	Profilaktyka nowotworu prostaty prowadzona przez Wojewódzki Szpital Zespolony w Elblągu	100	bd
37.	Wojewódzki Szpital Rehabilitacyjny w Górowie Iławeckim	Ćwiczenia usprawniające w warunkach domowych - informator dla pacjentów korzystających z usług rehabilitacyjnych	bd	bd
38.	Szpital Psychiatryczny Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Węgorzewie	Edukacja społeczności lokalnej w zakresie zdrowia psychicznego	145	bd
39.	Samodzielny Publiczny Zespół Gruzlicy i Chorób Płuc w Olsztynie	Program profilaktyki chorób nowotworowych wśród osób narażonych czynnikami ryzyka występującymi w procesie pracy i osób długotrwale bezrobotnych	30	bd
40.	Wojewódzka Stacja Pogotowia Ratunkowego w Olsztynie	Dofinansowanie zadań związanych z realizacją X Międzynarodowych Mistrzostw Warmii i Mazur w Ratownictwie Medycznym	190	bd

*bd – brak danych

Łącznie w ww. projektach uczestniczyło ponad 15 tys. beneficjentów, w tym ponad 1 tys. stanowiły osoby niepełnosprawne.

Różnorodność form i metod ww. działań przyczyniła się do poprawy sprawności ruchowej, komunikacji, wzrostu poczucia wartości społecznej, zapobiegania niepełnosprawności poprzez stymulację dzieci z wczesnymi zaburzeniami, upowszechnienia sportu, rehabilitacji wśród osób niepełnosprawnych, zwiększenia aktywności intelektualnej, a także spowodowała wzrost świadomości społecznej na temat potrzeby zapobiegania niepełnosprawności i prowadzenia „zdrowego stylu życia”.

Z uwagi na niepokojący wzrost liczby wydawanych orzeczeń o niepełnosprawności z powodu zaburzeń psychicznych oraz liczby osób z zaburzeniami psychicznymi rejestrowanymi w placówkach psychiatrycznej opieki zdrowotnej, część z wyszczególnionych w Tabeli nr 1 zadań obejmowała również przedsięwzięcia z zakresu promocji zdrowia psychicznego oraz

zapobiegania zaburzeniom psychicznym, realizowanych w oparciu o Wojewódzki Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2011-2015 Województwa Warmińsko-Mazurskiego, przyjęty Uchwałą Nr 47/610/11/IV Zarządu Województwa Warmińsko – Mazurskiego z dnia 12 września 2011 r.

Działania w zakresie profilaktyki zdrowia i zdrowego stylu życia realizowane były również przez Szkołę Policealną im. Jadwigi Romanowskiej w Elblągu. Ww. szkoła przeprowadziła w 2012 r. szkolenia dla uczniów z Elbląga i powiatu elbląskiego, w tym:

- negatywny wpływ palenia „Propagowanie mody na niepalenie”,
- profilaktyka raka piersi u kobiet – wykonano pokazy i nauczano na fantomie jak badać piersi, zorganizowano pogadanki na ww. temat,
- profilaktyka w zakresie chorób cywilizacyjnych – HIV/AIDS.

Realizowano również Programy:

- higieny i profilaktyki chorób jamy ustnej z elementami zdrowego żywienia wśród dzieci 3-9-letnich oraz młodzieży 10-18-letniej „Higiena jamy ustnej to podstawa”,
- wpływ racjonalnego żywienia, zapobiegania chorobom jamy ustnej i przyzębia kobiet ciężarnych na stan zdrowia dziecka - Zapobieganie wadom zgryzu, „Zdrowa mama – zdrowe dziecko”.

Działania te przyczyniły się do wzrostu wiedzy wśród młodzieży elbląskich i powiatowych szkół oraz osób dorosłych w zakresie profilaktyki i zdrowego stylu życia, a także do podejmowania przez uczniów inicjatyw propagujących aktywne wzory zachowań w zakresie zdrowego stylu życia i profilaktyki chorób społecznych. W ww. przedsięwzięciach uczestniczyło 836 osób.

2. Mając na uwadze wartości sportu oraz korzyści wynikające z jego uprawiania przez osoby niepełnosprawne Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego w roku 2012 dofinansował udział klubów zrzeszonych w Warmińsko-Mazurskiej Federacji Sportu Osób Niepełnosprawnych w 32 imprezach sportowych rangi mistrzowskiej, ogólnopolskiej i międzynarodowej, w tym m.in.:

- Wojewódzką Spartakiadę Osób Niepełnosprawnych (Dadaj-Olsztyn),
- Elbląg CUP – Międzynarodowy Turniej w siatkówce na siedząco (Elbląg),
- VI Ogólnopolski Turniej niesłyszących w bowlingu (Olsztyn),
- Wojewódzkie Integracyjne Zawody Strzeleckie (Olsztyn),
- Zawody wojewódzkie w bowlingu (Olsztyn)
- Turniej szachowo-warcabowy im. Hutnera (Krynica Morska).

Łączna kwota dofinansowania wyniosła 55 tys. zł. W imprezach sportowych uczestniczyło ponad 500 osób niepełnosprawnych z terenu województwa warmińsko-mazurskiego. Zorganizowane turnieje, spartakiady i zawody umożliwiły osobom niepełnosprawnym aktywne spędzenie wolnego czasu oraz pozwoliły na aktywizację wszystkich uczestników, bez względu na poziom potencjału sprawnościowego. Ponadto, zmobilizowały inne osoby niepełnosprawne do uprawiania czynnego sportu, co niewątpliwie przyczyniło się do prowadzenia przez te osoby zdrowszego stylu życia.

Ponadto, sześcioro niepełnosprawnych sportowców, reprezentujących kluby i stowarzyszenia sportowe Województwa Warmińsko-Mazurskiego otrzymywało w 2012 r. stypendia sportowe za osiągnięcie wysokich wyników sportowych, na łączną kwotę 29 200 zł. Stypendia pozwoliły tym zawodnikom utrzymać prezentowany poziom sportowy.

Ww. zawodnicy w 2012 r. uczestniczyli w Igrzyskach Paraolimpijskich w Londynie. Zawodnikom oraz ich trenerom za odniesione sukcesy przyznane zostały nagrody pieniężne w łącznej wysokości 30 200 zł.

Dodatkowo dwie spośród ww. osób otrzymały nagrody pieniężne za wysokie wyniki sportowe osiągnięte w 2011 r. w łącznej kwocie 4 000 zł.

3. W 2012 r. w ramach systematycznego rozwoju infrastruktury turystycznej Departament Turystyki dofinansował zadania publiczne, realizowane przez organizacje pozarządowe działające w ww. obszarze, na łączną kwotę 36 800 zł, w tym:

- odnawianie i modernizacja odcinków turystycznych szlaku rowerowego Święta Lipka – Kętrzyn – Gierłoż – Owczarnia – Nakomiady – Ryn – Stara Rudówka – Bogaczewo – Giżycko NGI-101c,
- odnawianie i modernizacja Transgranicznego szlaku rowerowego R-64,
- odnawianie i modernizacja odcinka turystycznego szlaku pieszego Jasieniec – Gołdap WM 235z.

Z ww. szlaków turystycznych korzystają również osoby niepełnosprawne.

4. W ramach działań na rzecz promocji zdrowia psychicznego oraz zapobiegania zaburzeniom psychicznym Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego oraz jego jednostki organizacyjne zrealizowały nw. przedsięwzięcia:

a) Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Giżycku, funkcjonujący w strukturze Szpitala Psychiatrycznego Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Węgorzewie, przeprowadził szkolenia z języka migowego, w których uczestniczyło 15 terapeutów leczenia odwykowego, wartość przedsięwzięcia - 15 332,92 zł,

b) Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie udzielił wsparcia, na mocy podpisanych ze stowarzyszeniami umów, na realizację nw. zadań na łączną kwotę 43 090 zł:

- Psychoterapia Dorosłych Dzieci Alkoholików - Stowarzyszenie „Szansa” w Elblągu. W 33 spotkaniach uczestniczyło 12 osób,
- Program psycho-edukacyjny dla ofiar przemocy domowej - Stowarzyszenie „Przystań” z Iławy. Podczas 68 godzin zajęć warsztatowo-edukacyjno-korekcyjnych uczestniczyło 28 osób,
- Zajęcia warsztatowe z osobami uzależnionymi od narkotyków Program post rehabilitacyjny - Stowarzyszenie „DROGA” w Olsztynku. W dwóch turnusach uczestniczyło 21 osób,

c) uczniowie Szkoły Policealnej im. Jadwigi Romanowskiej w Elblągu współpracując z Środowiskowym Domem Samopomocy wzięli udział w obchodach XII Dnia Solidarności z Osobami Chorującymi Psychiczenie „Schizofrenia – Otwórzcie Drzwi”. Pomagali w organizacji gier i zabaw na świeżym powietrzu dla uczestników obchodów, prowadzeniu warsztatów plastycznych oraz konkursów dla uczestników chorych psychicznie. Ponadto, w ramach współpracy z Warsztatem Terapii Zajęciowej w Elblągu w 2012 r. zorganizowano zajęcia plastyczne dla osób upośledzonych umysłowo. Ww. działania przyczyniły się do wzrostu wśród uczniów wiedzy na temat funkcjonowania w społeczeństwie osób chorych psychicznie, zdobycia doświadczenia w zakresie potrzeb osób niepełnosprawnych, a także do integracji z tymi osobami. Łącznie w ww. przedsięwzięciach wzięło udział 265 osób.

5. W profilaktyce i ograniczaniu skutków niepełnosprawności bardzo duże znaczenie ma również zapobieganie wypadkom, w tym m.in. podejmowanie skutecznych działań zmierzających do ograniczenia liczby wypadków drogowych, których następstwem może być niepełnosprawność. Działania w zakresie uświadamiania na temat bezpieczeństwa ruchu drogowego wśród dzieci i młodzieży podejmowane były w 2012 r. przez Szkołę Policealną im. Jadwigi Romanowskiej w Elblągu. Uczniowie tej szkoły przeprowadzili zajęcia i szkolenia dla uczniów innych szkół w Elblągu i z powiatu elbląskiego z zakresu udzielania pierwszej pomocy oraz pokazy zintegrowanego ratownictwa medycznego, tj.: „Bezpieczny Elbląg – Moja droga do szkoły – życie w moich rękach”, „Alstom uczy, ratuj życie”, „Turnieje BRD”,

„Działalność edukacyjna w zakresie udzielania pierwszej pomocy”. Wśród 2 273 uczestników wzrosła wiedza i umiejętności w zakresie zachowań podczas wypadków oraz udzielania pierwszej pomocy, a także świadomość w zakresie skutków niebezpiecznych zachowań w ruchu drogowym. Dzięki ww. szkoleniom nastąpiło również zwiększenie umiejętności szybkiego i efektywnego reagowania oraz działania w stanach bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia.

Ponadto, Szkoła Policealna w Ełku realizowała przedsięwzięcia na rzecz przeciwdziałania wypadkom drogowym, wodnym, przy pracy oraz w gospodarstwach rolnych i domowych, w tym:

- szkolenia przez uczniów kształcących się w zakresie ratownictwa medycznego, przy współpracy z Kasą Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, 90 dzieci i młodzieży z trzech szkół wiejskich z terenu gminy Ełk z zakresu udzielania pierwszej pomocy w wypadkach,
- zajęcia z zakresu udzielania pierwszej pomocy w wypadkach i stanach zagrożenia życia, w ramach realizacji projektu „Nie bądź żyła oddaj krew”, w partnerstwie ze Stowarzyszeniem Honorowych Dawców Krwi w Ełku, w Sypitkach (gm. Elk). W zajęciach uczestniczyło 60 osób,
- powiatowe eliminacje do Turnieju Wiedzy o Ruchu Drogowym na rzecz Starostwa Powiatowego w Ełku, przy współpracy z Komendą Powiatową Straży Pożarnej w Ełku oraz Komendą Powiatową Policji w Ełku – 30 osób.

6. Podejmując działania na rzecz wczesnego wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży poprzez organizację szkoleń i warsztatów z nauczycielami edukacji wczesnoszkolnej na tematy związane z metodami pracy z dziećmi niepełnosprawnymi w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym, Warmińsko-Mazurski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Elblągu przeprowadził 13 szkoleń, w których uczestniczyło 110 nauczycieli edukacji wczesnoszkolnej. W wyniku tych szkoleń, ww. osoby zostały przygotowane do pracy na rzecz wczesnego wspomaganie osób niepełnosprawnych.

7. Ograniczeniu skutków niepełnosprawności sprzyja podejmowanie działań zmierzających do doposażenia w sprzęt rehabilitacyjny placówek i instytucji zajmujących się rehabilitacją osób niepełnosprawnych. Mając na uwadze powyższe, Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego uczestniczył w realizacji „Programu wyrównywania różnic między regionami” w ramach obszaru A – dofinansowanie ze środków PFRON wyposażenia obiektów służących rehabilitacji osób niepełnosprawnych w sprzęt rehabilitacyjny. W 2012 roku Departament Zdrowia dofinansował, ze środków PFRON, doposażenie placówek rehabilitacyjnych i instytucji w sprzęt rehabilitacyjny na łączną kwotę 299 918,81 zł w 8 powiatach. Doposażone placówki to:

- Wojewódzki Szpital Rehabilitacyjny w Górowie Iławeckim,
- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Działdowie,
- Pro-Medica w Ełku Sp. z o.o.,
- Wojskowa Specjalistyczna Przychodnia Lekarska SP ZOZ w Giżycku,
- Szpital Powiatowy im. Michała Kajki w Mrągowie,
- Wojewódzki Szpital Rehabilitacyjny dla Dzieci w Ameryce,
- Miejski Szpital Zespolony w Olsztynie,
- Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Olsztynie,
- Samodzielny Publiczny Ośrodek Rehabilitacyjno-Terapeutyczny dla Dzieci i Młodzieży w Elblągu,
- Wojewódzki Szpital Zespolony w Elblągu.

Działania te odpowiadały na potrzeby osób niepełnosprawnych zamieszkujących województwo warmińsko-mazurskie, przyczyniły się do zwiększenia dostępności do usług rehabilitacyjnych w miejscu zamieszkania tych osób, podnosząc jednocześnie jakość usług świadczonych przez placówki rehabilitacyjne działające na terenie województwa. Tym samym, rehabilitacja osób niepełnosprawnych stała się bardziej efektywna i pozwala na ograniczanie skutków niepełnosprawności.

8. Wychodząc naprzeciw potrzebom środowiska osób niepełnosprawnych w zakresie usług rehabilitacyjnych, Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego, realizując zapisy art. 35 ust 1 pkt 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o *rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych* (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721 z późn. zm.) dofinansował w 2012 r., ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, *roboty budowlane w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane* (Dz. U. z 2006 r. Nr 156, poz. 1118, z późn. zm.) dotyczące obiektów służących rehabilitacji, w związku z potrzebami osób niepełnosprawnych, z wyjątkiem rozbioru tych obiektów. W ramach tych działań, przyznano dofinansowanie podmiotom, które spełniły kryteria określone w ww. rozporządzeniu, na roboty budowlane w 3 obiektach, na łączną kwotę 2 077 102,00 zł, tj.

- budowę Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego przy ul. Klonowej w Kętrzynie,
- rozbudowę kompleksu budynków Zespołu Placówek Edukacyjnych w Olsztynie przy ul. Turowskiego 1 o salę sportową i sale zajęć przeznaczone dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej,
- budowę Domu dla bezdomnych, w tym bezdomnych osób niepełnosprawnych, przy ul. Pieniężnego w Bartoszycach.

Realizacja ww. zadania stworzyła osobom niepełnosprawnym lepsze warunki do kompleksowej rehabilitacji w miejscu zamieszkania. Ze złożonych wniosków o dofinansowanie ww. zadań i sprawozdań wynika, że z nowopowstałych lub rozbudowanych obiektów służących rehabilitacji korzystać będzie dodatkowo ponad 560 osób niepełnosprawnych.

9. Na podstawie § 14 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 listopada 2007 r. w sprawie *turnusów rehabilitacyjnych* (Dz. U. z 2007 r. Nr 230, poz. 1694) Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego wydał, w 2012 roku, 9 opinii o ośrodkach ubiegających się o wpis do rejestru ośrodków, w których mogą odbywać się turnusy dla osób niepełnosprawnych korzystających z dofinansowania ze środków PFRON. Przed wydaniem opinii, będącej podstawą wpisu do ww. rejestru, pracownicy Urzędu Marszałkowskiego dokonali wizytacji ośrodków pod kątem oceny ich możliwości zapewnienia osobom niepełnosprawnym dogodnych warunków pobytu, jak również, oceny zaplecza i jego wyposażenia do prowadzenia różnych form aktywnej rehabilitacji, w tym zaplecza do prowadzenia zajęć usprawniająco-rekreacyjnych, ogólno-usprawniających, rekreacyjno-sportowych i wypoczynkowych. Przedmiotowe opinie zostały przekazane Wojewodzie Warmińsko-Mazurskiemu, który na ich podstawie dokonał wpisu do rejestru ośrodków, w których mogą odbywać się turnusy dla osób niepełnosprawnych, korzystających z dofinansowania ze środków PFRON.

PRIORYTET: INTEGRACJA SPOŁECZNA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Cel ogólny: Zwiększenie aktywnego udziału osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i integracji ze środowiskiem.

Z uwagi na postępujący wzrost zagrożenia wykluczeniem społecznym i zawodowym różnych grup społecznych, w tym przede wszystkim osób niepełnosprawnych, które z racji swojej niepełnej sprawności znajdują się w szczególnie trudnej sytuacji życiowej, niezmiernie ważne jest podejmowanie skutecznych działań w celu wyeliminowania niepożądanych zjawisk takich jak odrzucenie, alienacja i marginalizacja tych osób. Niezbędne jest zatem, stymulowanie rozwoju ruchu społecznego oraz wspieranie samorządów i organizacji pozarządowych w realizacji zadań na rzecz poprawy jakości życia osób niepełnosprawnych, ich uspołecznienia i aktywizacji w lokalnym środowisku.

Dlatego, Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego w 2012 r. podejmował działania zmierzające do stworzenia sprawnego systemu wsparcia osób niepełnosprawnych poprzez rozwój infrastruktury społecznej umożliwiającej korzystanie z usług rehabilitacyjnych oraz wyrównywania szans w zakresie kultury, turystyki i rekreacji. Działania w tym zakresie realizowane były przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej, Departament Turystyki, Departament Europejskiego Funduszu Społecznego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, a także jednostki organizacyjne Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego, w tym Warmińsko-Mazurski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Olsztynie oraz Szkołę Policealną im. Jadwigi Romanowskiej w Elblągu.

1. Podstawowym warunkiem sprawnego systemu wsparcia osób niepełnosprawnych jest dostęp do informacji. W związku z tym, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej co roku uaktualnia, opracowaną w roku 2004, *Bazę placówek, instytucji i ośrodków wsparcia umożliwiających rehabilitację osób niepełnosprawnych w województwie warmińsko-mazurskim*. Materiał, wg stanu na dzień 31 grudnia 2012 roku, dostępny jest na stronach internetowych Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego i zawiera 635 adresów podmiotów działających w województwie warmińsko-mazurskim na rzecz wsparcia osób niepełnosprawnych i ich rodzin. Ww. *Baza* powstała na podstawie informacji zebranych z powiatów i gmin województwa warmińsko-mazurskiego.

Możliwość korzystania z ww. dokumentu zwiększa dostępność do informacji niepełnosprawnym mieszkańcom naszego województwa, a także pozwala na lepszą komunikację pomiędzy podmiotami, zajmującymi się szeroko rozumianą rehabilitacją (lecniczą, zawodową i społeczną).

2. W ramach organizowania szkoleń merytorycznych i warsztatów dla kadry podmiotów wspierających aktywny udział osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i integracji ze środowiskiem, z inicjatywy Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej przeprowadzone zostało szkolenie pn. *„Funkcjonowanie osób niepełnosprawnych intelektualnie i chorych psychicznie w środowisku lokalnym w tym zachowania seksualne. Metody i techniki stosowane w terapii osób z zaburzeniami psychicznymi i niepełnosprawnymi intelektualnie. Praca z klientem upośledzonym”*. W szkoleniu uczestniczyło 50 pracowników domów pomocy społecznej, ośrodków pomocy społecznej oraz środowiskowych domów samopomocy.

Ponadto, w ramach projektów systemowych PO KL (Priorytet VII), współfinansowanych ze środków EFS, 209 pracowników powiatowych centrów pomocy rodzinie, środowiskowych domów samopomocy, domów pomocy społecznej, warsztatów terapii zajęciowej, ośrodków pomocy społecznej, zakładów aktywności zawodowej, placówek opiekuńczo-wychowawczych, organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych, a także Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, w 2012 roku, uczestniczyło w ww. szkoleniach:

- „Aktywizacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych intelektualnie w tym z zaburzeniami psychicznymi”,
- „Umiejętność migania tratwą w komunikacji z osobami z zaburzeniami słuchu i mowy”,
- „Język migowy jako klucz do przełamania barier w komunikacji z osobami z zaburzeniami słuchu i mowy”.

Działania w tym zakresie podejmowane były również przez Warmińsko-Mazurski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Olsztynie. W 2012 r. jednostka ta zorganizowała 45 szkoleń i warsztatów merytorycznych z zakresu kształcenia specjalnego oraz organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w szkołach ogólnodostępnych, integracyjnych oraz specjalnych, w których uczestniczyło 700 nauczycieli i specjalistów. Efektem tych działań było objęcie około 350 dzieci pomocą psychologiczno-pedagogiczną.

Ponadto, Warmińsko-Mazurski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Elblągu zorganizował 27 szkoleń, w których uczestniczyło 356 nauczycieli edukacji wczesnoszkolnej. Dzięki tym szkoleniom zwiększyły się kompetencje ww. osób w zakresie organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, m.in. z powodu niepełnosprawności..

3. Każda osoba ma prawo do pełnego uczestnictwa w życiu społecznym, kulturalnym i artystycznym odpowiednio do swoich zainteresowań i potrzeb. Podejmując działania w zakresie wyrównywania szans w dostępie do kultury, jednostki organizacyjne Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego, w tym: Centrum Spotkań Europejskich „Światowid” w Elblągu, Warmińsko-Mazurska Filharmonia im. F. Nowowiejskiego w Olsztynie, Muzeum Warmii i Mazur, Muzeum Kultury Ludowej w Węgorzewie, przy współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych, zorganizowały szereg imprez kulturalno-artystycznych, prezentacje twórczości osób niepełnosprawnych oraz warsztatów plastyczno-artystycznych, m.in.:
- XII Przegląd Twórczości Artystycznej i Literackiej Osób Niepełnosprawnych Powiatu Szczygieńskiego „Każdy czas ma swój obraz”, podczas którego zaprezentowano 93 prace 86 niepełnosprawnych twórców. Wystawę prac plastycznych zobaczyło 381 osób,
 - III Ogólnopolski Festiwal Twórczości Wszelakiej Osób Głuchoniewidomych, współorganizowany z Warmińsko-Mazurską Jednostką Wojewódzką Towarzystwa Pomocy Głuchoniewidomym, na którym niepełnosprawni artyści przedstawili swoją twórczość, w tym poezję, malarstwo, rzeźbę i aktorstwo. W festiwalu uczestniczyło 70 niepełnosprawnych artystów z całej Polski,
 - Program edukacyjny „Twórcza Terapia” adresowany głównie do dzieci i młodzieży niepełnosprawnej, obejmujący zajęcia warsztatowe z różnych dziedzin sztuki, prezentacje sceniczne oraz wyjazdy na spektakle teatralne i wystawy. Łącznie w ww. wydarzeniach kulturalnych uczestniczyło ponad 600 osób,
 - Letnią Szkołę Edukacji Artystycznej, prowadzoną w formie warsztatów, w tym zajęcia plastyczne, teatralne, fotograficzno-filmowe, taneczne, muzyczne oraz z historii i kultury regionalnej. Projekt miał charakter integracyjny – do udziału zaproszono zarówno młodzież sprawną, jak i niepełnosprawną, ogółem 30 osób, w tym 20 niepełnosprawnych oraz 10 wolontariuszy. Sprzyjało to budowaniu pozytywnych relacji i więzi wśród młodzieży, nauce empatii i zrozumienia potrzeb innych osób,
 - Europejski Festiwal Filmowy Ty i Ja – repliki kin studyjnych. Głównym celem festiwalu była integracja środowisk osób niepełnosprawnych ze społeczeństwem poprzez prezentację filmów o tematyce, problemach i życiu osób niepełnosprawnych. W projekcji filmów uczestniczyły 53 osoby,
 - 5. Międzynarodowy Plener Artystyczny „Impresja”, podczas którego spotkali się twórcy znani i uznani oraz twórcy amatorzy i osoby niepełnosprawne posiadające dorobek artystyczny. W ramach projektu odbyły się 2 wieczory poetyckie oraz 3 warsztaty prowadzone przez profesjonalistów z zakresu literatury, malarstwa oraz fotografii. Uczestniczyło w nich 20 osób. Wydana została także publikacja w formie książkowej zawierająca teksty literackie oraz reprodukcje prac plastycznych i fotografie.
 - koncerty organizowane przez Warmińsko-Mazurską Filharmonię im. F. Nowowiejskiego w Olsztynie – w 72 koncertach zorganizowanych podczas różnych imprez, wystaw, aukcji, spartakiad, przeglądów artystycznych uczestniczyło ponad 6 tys. osób niepełnosprawnych.
 - XX Międzynarodowy Przegląd Zespołów Kolędniczych „Herody 2012”, w którym wziął udział Zespół z Domu Pomocy Społecznej z Nowej Wsi Elckiej. Widowisko oglądały osoby niepełnosprawne z Warsztatów Terapii Zajęciowej w Olszewie oraz mieszkańcy Domu Pomocy Społecznej w Węgorzewie. W przeglądzie, który przyczynił się do integracji oraz nawiązania kontaktów społeczności powiatu węgorzewskiego z osobami niepełnosprawnymi, uczestniczyło ponad 40 osób niepełnosprawnych,
 - Spotkanie z tradycją wileńską – Kaziuki nad Węgorapą”. Zarówno publicznością, jak i członkami występujących zespołów były osoby niepełnosprawne. W spotkaniu, które przyczyniło się do zbliżenia oraz wzajemnego poznania się osób niepełnosprawnych z terenu Polski z osobami niepełnosprawnymi z miast partnerskich powiatu węgorzewskiego, uczestniczyło ponad 50 osób niepełnosprawnych,
 - XXXV „Święto Wiosny”. W ramach tego przedsięwzięcia dzieci ze Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego, Przedszkola z grupą integracyjną oraz Warsztatów Terapii Zajęciowej z Olszewa uczestniczyły w konkursie na gajkę i marzanekę, a także w kiermaszu ww. WTZ. Udział około 40 osób niepełnosprawnych w projekcie, poprzez wprowadzenie rywalizacji grupowej w wykonywaniu rekwizytów, spowodowało zainteresowanie i emocjonalne zaangażowanie się tych osób w imprezach o charakterze obrzędowym.

- III Mistrzostwa Świata w letnim ciągnięciu sanek – „Dzień z Konopkową”. W imprezie zorganizowanej w formie festynu rodzinnego połączonego z tradycyjnymi zabawami ruchowymi, uczestniczyło 25 osób niepełnosprawnych.
- XXXV Międzynarodowy Jarmark Folkloru. Na kiermaszu twórcy niepełnosprawni z powiatu węgorzewskiego, giżyckiego, kętrzyńskiego, bartoszyckiego, oleckiego oraz grupa twórców z Warsztatu Terapii Zajęciowej z Olszewa Węgorzewskiego, Gołdapi i Ełku wystawili swoje prace w tym m.in. koronki, serwetki, ceramikę, tkaniny, hafty, rzeźby, wyroby z wikliny i słomy. Odbyły się również pokazy rzemiosła tradycyjnego, w których uczestniczyły osoby niepełnosprawne, tj. pokaz koronki klockowej i szydełkowej, haftu, tkania na krosnach, przędzenia na wrzecionie, przędzenia na kołowrotku, wyrobu świec z wosku pszczelego, toczenia na kole garncarskim, plecionkarstwa ze słomy i wikliny, obróbki bursztynu, wykonywania wycinek z papieru i inne. Przedsięwzięcie, w którym uczestniczyło około 70 artystów niepełnosprawnych, przyczyniło się do poznania kultury grup etnicznych i narodowościowych zamieszkujących współcześnie i w przeszłości Polskę północno-wschodnią, a także zwiększyło sprawność manualną osób niepełnosprawnych.
- XLII Spotkanie Twórców Muzykantów i Śpiewaków oraz ich Przyjaciół. We wspólnym biesiadowaniu przy muzyce uczestniczyło ponad 30 osób niepełnosprawnych,

Ww. imprezy umożliwiły rozszerzenie oddziaływań na otwarte społeczeństwo, aktywny udział osób niepełnosprawnych w integracji z otoczeniem, promocję ich twórczości artystycznej, przełamywanie barier społecznych oraz zmianę sposobu postrzegania osób niepełnosprawnych poprzez ich możliwości, a nie ograniczenia.

4. W ramach zapewnienia osobom niepełnosprawnym pełnego uczestnictwa w życiu publicznym, społecznym, artystycznym oraz rekreacji i turystyce w 2012 r. Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego podejmował działania w zakresie organizacji imprez, wystaw, przeglądów artystycznych, w których uczestniczyły ww. osoby, w tym zrealizował nw. przedsięwzięcia:

- a) Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie był współorganizatorem XIV Festynu Integracyjnego „Jesteśmy razem”, który odbył się 19 maja 2012 r. na Starym Mieście w Olsztynie. Głównym organizatorem był Warmińsko-Mazurski Sejmik Osób Niepełnosprawnych.

Do organizacji Festynu włączyło się także wielu partnerów społecznych, między innymi: Polskie Stowarzyszenie Pedagogów i Animatorów „Klanza” Oddział w Olsztynie, Olsztyńskie Towarzystwo „Amazonki” oraz wolontariusze. W Festynie wzięły udział: domy pomocy społecznej, Warsztaty Terapii Zajęciowej z całego województwa, organizacje pozarządowe zajmujące się osobami niepełnosprawnymi oraz mieszkańcy Olsztyna i okolic. Uczestniczyło w nim około 800 osób, w tym 640 osób niepełnosprawnych. Inicjatywa miała na celu integrację osób niepełnosprawnych oraz poszerzenie współpracy z różnymi podmiotami działającymi na rzecz niepełnosprawnych mieszkańców województwa warmińsko-mazurskiego.

Efektom podjętych działań było rozszerzenie oferty aktywnego spędzania czasu wolnego przez osoby niepełnosprawne, nawiązanie wzajemnych kontaktów oraz prezentacja ich artystycznego dorobku.

- b) Departament Turystyki Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie zlecił organizacjom pozarządowym realizację imprez turystycznych, na kwotę 44 000 zł, wśród nich:

- XLI Ogólnopolski Zlot Grunwaldzki (ZHP w Olsztynie),
 - Organizację cyklicznych imprez turystyczno-krajoznawczych PTTK (PTTK w Elblągu).
- Ponadto, ww. departament współorganizował imprezy:
- Europejskie Dni Dziedzictwa na Warmii i Mazurach, których głównym celem było promowanie regionalnego dziedzictwa kulturowego oraz przypomnienie o wspólnych korzeniach kultury europejskiej,

- V Kiermas Warmiński Tradycji/Dialogu/Zabawy w Bałdach, którego celem było promowanie Warmii – jej tradycji, zwyczajów i walorów turystycznych. Obok licznych atrakcji na scenie, odbyły się prezentacje regionalnej sztuki ludowej, tradycyjnego rzemiosła i lokalnej kuchni.
- Ww. przedsięwzięcia miały charakter masowy i ogólnodostępny. Brały w nich udział również osoby niepełnosprawne. Imprezy umożliwiły integrację tych osób z otoczeniem, poznanie walorów turystycznych regionu, propagowanie aktywnych form spędzania czasu wolnego oraz ich uspołecznienie.
5. Realizując zadania w zakresie promowania pracy wolontariatu na rzecz osób niepełnosprawnych uczniowie Szkoły Policealnej im. Jadwigi Romanowskiej w Elblągu, kształcący się w kierunku ratownika medycznego, pod nadzorem nauczyciela, podejmowali działania wolontarystyczne w zakresie zabezpieczenia medycznego imprez z udziałem osób niepełnosprawnych. Ponadto, uczniowie kierunku opiekun medyczny oraz opiekunka dziecięca współpracowali z Hospicjum Elbląskim w zakresie przygotowań do Dnia Wolontariatu. Szkoła współpracowała również z fundacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych, w tym m.in. przy organizacji zbiórek funduszy „Góra Grosza”. Działania wolontarystyczne podejmowane były także poprzez wykonywanie drenaży limfatycznych dla elbląskich Amazonek. Ww. przedsięwzięcia wpłynęły na wzrost świadomości wśród społeczności lokalnej w zakresie problematyki osób z niepełnosprawnościami oraz z zaburzeniami i chorobami psychicznymi. Miały również oddziaływanie na zmianę sposobu postrzegania tych osób przez społeczność lokalną. Łącznie w ww. działaniach brało udział 530 osób.
6. System pomocy osobom niepełnosprawnym obejmuje również działania zaspokajające specjalne potrzeby edukacyjne uczniów, które realizowane są w formie zajęć dydaktyczno-wyrównawczych, kompensacyjnych, logopedycznych, socjoterapeutycznych oraz innych zajęć o charakterze terapeutycznym. W celu zintensyfikowania działań na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych niepełnosprawnych osób, w ramach Priorytetu IX Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Departament Europejskiego Funduszu Społecznego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie w 2012 roku realizował projekty na rzecz aktywizacji edukacyjnej niepełnosprawnych dzieci i młodzieży, w których uczestniczyły osoby niepełnosprawne, w tym korzystały z zajęć rewalidacyjnych, indywidualizacyjnych, ogólnorozwojowych, terapeutycznych, tj.:
- „Szansa edukacyjna dla osób niepełnosprawnych”, na którego realizację, w okresie od 03.01.2011 – 31.07.2012 r., powiat olsztyński otrzymał dofinansowanie w wysokości 320 000 zł. Głównym celem projektu jest wsparcie procesu rehabilitacji dzieci pourazowych oraz dzieci niepełnosprawnych z upośledzeniem umysłowym oraz kontynuowanie zaleceń z orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego w szkole przyszpitalnej (Zespół Szkół Podstawowo-Gimnazjalnych dla Dzieci Przewlekłe Chorych przy Wojewódzkim Szpitalu Rehabilitacyjnym w Ameryce). W ramach projektu zrealizowano 1476 godzin zajęć specjalistycznych dla 115 uczniów.
 - „Indywidualizacja procesu nauczania. Cykl zajęć wspierających i rozwijających dla uczniów kl. I-III ostródzkich szkół podstawowych” (01.09.2011 r. - 31.12.2013 r.) dofinansowany w wysokości 391 000 zł,
 - „Indywidualizacja procesu nauczania i wychowania uczniów klas I-III szkół podstawowych w Gminie Miejskiej Giżycko” (01.09.2011 r. – 30.06.2013 r.), dofinansowany w wysokości 293 052 zł;
 - „Indywidualizacja nauczania uczniów klas I-III w Gminie Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” (01.11.2011 r. – 31.08.2013 r.), dofinansowany w wysokości 148 145 zł,
 - „Wiem! Umiem! Potrafię!” (01.10.2011 r. – 31.08.2012 r.), realizowany przez Gminę Stare Juchy, dofinansowany w wysokości 73 950 zł,
 - „Każdy jest ważny” (01.09.2011 r. do 31.08.2013 r.), realizowany przez Gminę Miasto Ełk, przyznane dofinansowanie 792 368,40 zł,
 - „Indywidualizacja procesu nauczania klas I-III szkół podstawowych miasta Olsztyn” (01.12.2011 r. – 31.05.2012 r.), kwota dofinansowania 2 219 673,40 zł,

- „Indywidualnie znaczy lepiej – wsparcie dla procesu nauczania początkowego w klasach I-III w elbląskich szkołach podstawowych i specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych”. Gmina Miasta Elbląg na realizację ww. zadania w okresie od 01.10.2011 r. do 31.07.2012 r. otrzymała dofinansowanie w wysokości 939 844,60 zł,
- „Indywidualizacja procesu nauczania i wychowania uczniów klas I-III SP w Gminie Łukta” (01.09.2012 r. – 30.06.2013 r.), dofinansowany w wysokości 69 354,90 zł,
- „Krok naprzód” (01.06.2012 r. – 30.09.2012 r.), realizowany przez powiat gołdapski, dofinansowany w wysokości 29 850 zł,
- „Chatka Puchatka” (01.07.2013 r. – 30.06.2015 r.), realizowany przez Gminę Gronowo Elbląskie, dofinansowany w wysokości 616 378,65 zł,
- „Indywidualizacja procesu nauczania i wychowania uczniów klas I-III Szkoły Podstawowej Nr 6 w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Bartoszycach” (01.08.2012 r. – 31.07.2013 r.), dofinansowany w wysokości 30 000 zł,
- „Indywidualizacja procesu nauczania i wychowania uczniów klas I-III szkół podstawowych Gminy Pasłęk” (01.11.2012 r. – 29.06.2013 r.), dofinansowany w wysokości 277 951,36 zł.

7. W celu poprawy efektów działania zakładów aktywności zawodowej, działających na terenie województwa warmińsko-mazurskiego, poprzez wymianę doświadczeń w zakresie działalności rehabilitacyjnej na rzecz zatrudnionych w tych zakładach osób niepełnosprawnych, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Olsztynie zorganizował, w dniach 29–30.11.2012 r. w Nidzicy, szkolenie. Uczestnikami szkolenia byli przedstawiciele Organizatorów ZAZ, nadzorujący działalność zakładów oraz kadra kierownicza. W ramach przykładów dobrych praktyk w zakresie ekonomii społecznej, uczestnicy szkolenia odbyli wizytę studyjną w Przedsiębiorstwie Społecznym - Wioska Garncarska Sp. z o. o. w Kamionce k/Nidzicy.

8. Zlecenie zadań publicznych organizacjom pozarządowym jest jednym ze skuteczniejszych środków mających na celu zwiększenie integracji oraz aktywizacji społecznej i zawodowej środowisk zagrożonych społecznym wykluczeniem, a takim jest środowisko osób niepełnosprawnych. Dzieje się tak dlatego, że to organizacje pozarządowe są najbliższe swoich lokalnych problemów, dzięki czemu mają możliwość szybkiego ich diagnozowania i rozwiązywania.

Podejmując działania mające na celu wsparcie projektów na rzecz integracji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych, w tym finansowanych ze środków PFRON oraz z budżetu Województwa Warmińsko-Mazurskiego, Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego realizował w 2012 r. następujące przedsięwzięcia:

- a) realizując zapisy art. 36 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. *o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych* (Dz. U. z 2011 r. Nr 127 poz. 721, z późn. zm.), zlecono, ze środków PFRON, zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych n/w. organizacjom pozarządowym na łączną kwotę 197 757,00 zł.:
- Warmińsko-Mazurskiemu Stowarzyszeniu Rodzin, Opiekunów i Przyjaciół Osób z Zespołem Downa „Strzał w 10” w Olsztynie zadanie „Samodzielni, sprawni, szczęśliwi – zajęcia rehabilitacyjne dla dzieci z zespołem Downa, dzieci autystycznych i z porażeniem mózgowym”. W ramach projektu 42 osoby niepełnosprawne uczestniczyły w zajęciach integracji sensorycznej, hipoterapii, dogoterapii, logopedycznych, Biofeedback. Dzięki zajęciom nastąpiła u tych osób m.in. poprawa koordynacji ruchowej, korekta wad postawy, poprawa koncentracji uwagi i komunikowania się z otoczeniem. Ponadto, w wyniku skorzystania przez rodziny z punktu konsultacyjnego nastąpiło zmniejszenie lęków związanych z posiadaniem dziecka z zespołem Downa oraz zwiększenie stopnia akceptacji swojego niepełnosprawnego dziecka.
 - Stowarzyszeniu Wspomagania Rozwoju Dzieci w Olsztynie zadanie „Autonomiczność dzieci i młodzieży niepełnosprawnej”. W ramach projektu 91 osób uczestniczyło w szkoleniach wspierających terapię z zakresu Zespołu Aspergera, dzięki czemu

pogłębili oni swoją wiedzę na temat ww. schorzenia. Ponadto, 69 beneficjentów skorzystało z punktu konsultacyjnego dla dzieci i młodzieży z autyzmem i niepełnosprawnościami sprzężonymi. Podczas konsultacji beneficjenci kierowani byli do placówek specjalnych, otrzymywali diagnozy, sporządzano im indywidualne programy terapii.

- Stowarzyszeniu Integracji Osób Niepełnosprawnych w Bartoszycach zadanie „Bardziej aktywni – kreatywne zajęcia dla osób z autyzmem i z niepełnosprawnością intelektualną”. W ramach projektu 24 osoby uczestniczyły w warsztatach teatroterapii, decoupage`u, malowania na jedwabiu oraz indywidualnych zajęciach psychologicznych. Udział w ww. formach wsparcia zwiększył poziom kompetencji społecznych oraz psychofizycznej sprawności ww. osób niepełnosprawnych,
 - Stowarzyszeniu Pomocy na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Szczytnie zadanie „Aktywność moją szansą”. Udział w warsztatach z zakresu obsługi komputera, umiejętności krawieckich, usług remontowo-technicznych, kulinarnych, rękodzieła artystycznego, umiejętności interpersonalnych, doradztwa zawodowego oraz spotkaniach w sprawach poradnictwa psychologicznego i zawodowego, a także praktyki w zakładach pracy przyczyniły się do aktywizacji społeczno-zawodowej 25 osób niepełnosprawnych. Osoby te zdobyły wiele nowych umiejętności zawodowych oraz podniosły poziom swoich umiejętności interpersonalnych.
 - Polskiemu Stowarzyszeniu na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Giżycku zadanie „Warsztaty kompetencji społecznych dla osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu”. Głównym celem zadania było zwiększenie możliwości aktywnego włączenia się w życie społeczne dzieci niepełnosprawnych. Przeprowadzone zajęcia i warsztaty, w których uczestniczyło 17 dzieci, wpłynęły na podniesienie poziomu kluczowych kompetencji społecznych, nabycie i podtrzymanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego funkcjonowania, umiejętności wyrażania własnego zdania, poglądów i emocji, nabycie i doskonalenie umiejętności współdziałania w grupie.
 - Polskiemu Związkowi Niewidomych Okręg Warmińsko-Mazurski zadanie „Aktywność moją szansą”. W ramach realizacji zadania wzięło udział 12 osób niepełnosprawnych. Poprzez szkolenie z zakresu orientacji przestrzennej oraz warsztatów muzycznych zwiększyło się poczucie własnej wartości ww. osób, stali się oni bardziej samodzielnymi i aktywniejsi, zaakceptowali własne inwalidztwo. Podwyższono również umiejętności śpiewu zespołowego i solowego.
 - Polskiemu Stowarzyszeniu na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Nidzicy zadanie „Treningi mieszkaniowe – usamodzielnianie osób niepełnosprawnych intelektualnie i z zaburzeniami psychicznymi”. Udział 18 osób w projekcie wpłynął na nabycie przez te osoby umiejętności samodzielnego funkcjonowania przy odpowiednim wsparciu terapeutów i psychologa. Osoby niepełnosprawne poznały zasady prawidłowej komunikacji i sposoby porozumiewania się. U uczestników nastąpiło podniesienie poziomu samodzielności i zaradności życiowej, usprawnienie zaburzonych funkcji, a także umiejętności rozpoznawania i wyrażania własnych emocji, zmiany wzorców zachowań, zdobycie umiejętności społecznych, współpracy w grupie oraz przygotowano ich do pełnienia ról społecznych.
- b) zlecono organizacjom pozarządowym ze środków z budżetu Województwa Warmińsko-Mazurskiego ww. zadania z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej, przyznając ww. podmiotom dotacje celowe, w łącznej wysokości 26 120 zł,:
- współorganizację Festynu Integracyjnego „Jesteśmy razem” dla osób niepełnosprawnych. W imprezie uczestniczyło około 800 osób, w tym 640 osób niepełnosprawnych,
 - „Re-aktywujemy seniorów w ramach Centrum Wspierania Aktywności Osób Niepełnosprawnych”, wykonane przez Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Iławie, w którym brały udział 52 osoby niepełnosprawne,

- Festyn integracyjny pn. „Rodzina jest najważniejsza – aktywizacja środowiska osób niepełnosprawnych”, zrealizowany przez Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Łławie, w którym wzięło udział 15 osób niepełnosprawnych,
- „Wolontariusz w kuchni, czyli gotuj z seniorem”, przeprowadzone przez Stowarzyszenie na Rzecz Pomocy Osobom Niepełnosprawnym w Ornece, z którego skorzystało 10 osób niepełnosprawnych,
- Klub Dobrego Rodzica – Rodzina wielopokoleniowa miejscem rozwoju każdego z jej członków, wykonywane przez Fundację Centrum Rozwoju Rodziny „Progresja” w Ostródzie, w którym uczestniczyło 8 osób niepełnosprawnych,
- „Centrum Informacyjno-Szkoleniowe Rehabilitacji i Doradztwa Zawodowego”, prowadzone przez Polski Związek Niewidomych Okręg Warmińsko-Mazurski w Olsztynie,
- „Tyflopunkt – droga do samodzielności – projekt ogólnopolski. Tyflopunkt w Olsztynie”, realizowane przez Fundację „Szansa dla Niewidomych w Warszawie”, w którym wzięło udział 50 osób niepełnosprawnych,
- „Zabawa zmysłów”, projekt zrealizowany przez Warmińsko-Mazurskie Stowarzyszenie Rodzin, Opiekunów i Przyjaciół z Zespołem Downa „Strzał w 10” w Olsztynie, w którym uczestniczyło 26 osób niepełnosprawnych.

Współpraca Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego z organizacjami pozarządowymi w celu aktywnej integracji oraz aktywizacji społecznej i zawodowej umożliwiła szerszy udział osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i integrację ze środowiskiem, co wpłynęło na poprawę jakości życia tych osób i członków ich rodzin.

9. W celu zbadania stopnia przystosowania szkół ogólnodostępnych do potrzeb edukacyjnych niepełnosprawnych dzieci i młodzieży Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie skierował w 2011 r., za pośrednictwem Kuratorium Oświaty w Olsztynie, ankietę do ponad tysiąca szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych województwa warmińsko-mazurskiego. Na podstawie zebranych informacji, w 2012 r. opracowano raport na temat dostępności szkół i placówek oświatowych województwa warmińsko-mazurskiego dla ww. osób. Ww. dokument rozpowszechniono, za pośrednictwem Kuratorium Oświaty w Olsztynie, wśród szkół i placówek oświatowych. Materiał dostępny jest również na stronie internetowej www.wrota.warmia.mazury.pl. Wyniki przeprowadzonego badania przedstawiono również na spotkaniu Wojewódzkiej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych, działającej przy Marszałku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z przedstawicielami Powiatowych Społecznych Rad ds. Osób Niepełnosprawnych działających na terenie województwa warmińsko-mazurskiego. Posłużą one do inicjowania działań mających na celu zwiększenie dostępu niepełnosprawnych dzieci i młodzieży do szkół ogólnodostępnych, a przez to wyrównywanie ich szans edukacyjnych. Raport zostanie również wykorzystany przy planowaniu programów i projektów w obszarze integracji i aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych.

PRIORYTET: AKTYWIZACJA ZAWODOWA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Cel ogólny: Zwiększenie aktywnego udziału osób niepełnosprawnych w życiu zawodowym.

Osoby niepełnosprawne stanowią grupę zróżnicowaną pod względem stopnia i rodzaju niepełnosprawności, co powoduje konieczność indywidualizowania pomocy adresowanej do tych osób w zakresie aktywizacji zawodowej. Z uwagi na ten fakt oraz wzrost stopnia bezrobocia w całym kraju, wynikający z obniżonej koniunktury gospodarczej, zła sytuacja na rynku pracy dotyka w pierwszej kolejności właśnie osoby niepełnosprawne. Rehabilitacja zawodowa ma na celu ułatwienie osobie niepełnosprawnej uzyskania i utrzymania odpowiedniego zatrudnienia oraz awansu zawodowego, m. in. poprzez umożliwienie

jej korzystania z poradnictwa zawodowego, szkolenia zawodowego i pośrednictwa pracy. W 2012 roku kontynuowano działania podjęte w poprzednich latach, zmierzające do poprawy sytuacji zawodowej osób niepełnosprawnych.

1. Koordynatorem zadań w województwie warmińsko-mazurskim na rzecz aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych jest Wojewódzki Urząd Pracy, który jednocześnie monitoruje działalność w tym zakresie. Osoby niepełnosprawne stanowią jedną z priorytetowych grup, do których w pierwszej kolejności adresowane są programy aktywizacji oraz pośrednictwa pracy, co zostało uwzględnione w *Strategii Zatrudnienia i Rozwoju Zasobów Ludzkich w Województwie Warmińsko-Mazurskim do 2020 roku* oraz *Regionalnym Planie Działań na rzecz Zatrudnienia na 2012 rok*. Z informacji Powiatowych Urzędów Pracy zebranych przez WUP w Olsztynie wynika, że w 2012 roku zarejestrowano 2 978 podjęć pracy przez bezrobotne osoby niepełnosprawne. Wśród osób, które znalazły zatrudnienie, 670 podjęło pracę subsydiowaną ze środków Funduszu Pracy lub PFRON. Ponadto, 898 osób niepełnosprawnych uczestniczyło w szkoleniach, pracach społecznie użytecznych i stażach zawodowych.

Wykorzystując możliwości jakie daje Program Operacyjny Kapitał Ludzki, współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie, kontynuował w 2012 roku szereg działań zmierzających do złagodzenia trudnej sytuacji tych osób na rynku pracy.

Działania realizowane w 2012 roku w ramach priorytetu VI *Rynek pracy otwarty dla wszystkich*:

- działanie 6.1. *Poprawa dostępu do zatrudnienia oraz wspieranie aktywności zawodowej w regionie* poddziałanie 6.1.1 *Wsparcie osób pozostających bez zatrudnienia na regionalnym rynku pracy*

W ramach realizowanych projektów osoby niepełnosprawne zostały objęte następującym wsparciem: warsztatami psychologicznymi i doradczymi, szkoleniami, stażami, pośrednictwem pracy oraz Indywidualnymi Planami Działania.

W ramach podpisanych w 2012 r. 8 umów w ww. projektach uczestniczyło 96 osób niepełnosprawnych. Ponadto, 167 osób niepełnosprawnych uczestniczyło w projektach dofinansowanych na podstawie 5 umów podpisanych w 2011 r.

- działanie 6.2 *Wsparcie oraz promocja przedsiębiorczości i samozatrudnienia*

Osoby niepełnosprawne uczestniczące w projektach zostały objęte wsparciem: merytoryczno-szkoleniowym z zakresu prowadzenia własnej firmy, finansowym na rozwój przedsiębiorczości oraz pomostowym. Projekty wybrane do dofinansowania w 2012 r. (podpisano 7 umów) zakładały premiowanie osób niepełnosprawnych w trakcie realizacji projektu.

W wyniku realizacji ww. projektów w 2012 r. 33 osoby niepełnosprawne rozpoczęły działalności gospodarczą, utworzono 33 miejsca pracy na otwartym rynku pracy oraz przeprowadzono 7 szkoleń w zakresie samozatrudnienia.

2. W celu zwiększenia dostępu osób niepełnosprawnych do zatrudnienia prowadzone są także działania w ramach priorytetu VII Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013, współfinansowanego ze środków EFS. Wobec tych osób stosowane są instrumenty aktywnej integracji, mające na celu przywrócenie osób wykluczonych na rynek pracy oraz ich integrację ze społeczeństwem, poprzez przywrócenie zdolności lub możliwości zatrudnienia, uzyskanie wsparcia dochodowego oraz wyeliminowanie przeszkód napotykanych przez osoby i rodziny w dostępie do praw i usług społecznych, a przez to wspierających ich powrót do zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej.

W ramach powyższych działań, w 2012 roku, dofinansowano projekty wspierające integrację społeczną i zawodową osób niepełnosprawnych na łączną kwotę 2 701 957,00 zł. Szczegółowy wykaz ww. przedsięwzięć przedstawia Tabela nr 2:

Tabela nr 2 Projekty wspierające integrację społeczną i zawodową osób niepełnosprawnych dofinansowane w 2012 r. w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki na lata 2007-2013

Lp.	Nazwa dofinansowanego podmiotu	Nazwa dofinansowanego zadania	Liczba niepełnosprawnych beneficjentów
1.	Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Giżycku	„Centrum Doradztwa Zawodowego i Wspierania Osób Niepełnosprawnych Intelktualnie – Centrum DZWONI”	60
2.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nidzicy	„Szansa na przyszłość – aktywizacja osób zagrożonych wykluczeniem”	14
3.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ostródzie	„Niepełnosprawni, Niepowtarzalni – w poszukiwaniu indywidualnych predyspozycji”	100
4.	Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Mieście Lubawskim	„Od wsparcia do samodzielności”	25
5.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Działdowie	„Razem ku samodzielności”	20
6.	Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Biskupcu	„Droga do samodzielności – Program wsparcia osób z niepełnosprawnością intelektualną”	36
7.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Giżycku	„Twoja szansa”	15
8.	Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Olsztynie	„Eko-wymiatacze – aktywizacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych”	18
9.	Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Biskupcu	„Centrum Aktywizacji Społecznej i Zawodowej ONI”	22
10.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Olecku	„Szansa na lepszą przyszłość”	10
11.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Szczytnie	„Moją motywacją jest moja przyszłość”	21
12.	Polski Związek Niewidomych Okręg Warmińsko-Mazurski	„Decyduj o sobie”	52
13.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kętrzynie	„Gotowi do pracy”	24

3. Jedną z podstawowych form aktywności osób niepełnosprawnych wspomagającą proces rehabilitacji zawodowej i społecznej jest uczestnictwo w zakładach aktywności zawodowej. Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego na podstawie art. 35 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o *rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych* (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721 z późn. zm.) w 2012 r. dofinansował, ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, koszty działalności obsługowo-rehabilitacyjnej 5 zakładów aktywności zawodowej, tj. w Giżycku, Elblągu, Biskupcu, Kamionku Wielkim oraz Polskiego Związku Niewidomych w Olsztynie, na łączną kwotę 2 605 957,00 zł oraz ze środków budżetu Województwa w kwocie 414 763,00 zł.

Ww. środki przeznaczono m.in. na wynagrodzenia osób niepełnosprawnych i pracowników obsługi, pokrycie kosztów materiałów, energii, usług materialnych i niematerialnych niezbędnych do realizacji rehabilitacji i obsługi, kosztów transportu i dowozu osób niepełnosprawnych, zakupu środków trwałych i wyposażenia, a także szkoleń związanych z przygotowaniem ich do pracy na otwartym rynku pracy.

Łącznie Zakłady te zatrudniają 225 osób, w tym 160 osób niepełnosprawnych ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności.

Dzięki dofinansowaniu, osoby niepełnosprawne zatrudnione w zakładach aktywności zawodowej, obok wykonywania pracy zarobkowej, uczestniczą w rehabilitacji społecznej, przygotowują się do życia w otwartym środowisku oraz uczą się pełnego, niezależnego i aktywnego życia na miarę ich indywidualnych możliwości.

4. W procesie rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych, w tym z zaburzeniami psychicznymi, niezwykle ważne jest również podejmowanie działań w zakresie inicjowania i tworzenia podmiotów ekonomii społecznej wspomagających ten proces. W ramach ww. działań w 2012 r. Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej zorganizował Regionalną kampanię informacyjno-promocyjną na temat ekonomii społecznej. Kampania została zaplanowana w ramach Regionalnego Planu Działań na Rzecz Promocji i Upowszechniania Ekonomii Społecznej w Województwie Warmińsko-Mazurskim na lata 2011-2015 (RPDES), jako działanie komplementarne względem przedsięwzięć informacyjno-promocyjnych realizowanych przez Ośrodki Wspierania Ekonomii Społecznej i inne instytucje działające na terenie województwa, w celu stworzenia przestrzeni do dyskusji i wymiany doświadczeń pomiędzy samorządami lokalnymi z terenu całego Regionu. Celem kampanii było „Upowszechnienie wiedzy na temat roli ekonomii społecznej wśród przedstawicieli władz samorządowych Warmii i Mazur”. Głównym motywem kampanii regionalnej było prezentowanie dobrych praktyk ekonomii społecznej z terenu Warmii i Mazur, kraju oraz zagranicy – jako skutecznej formy aktywizacji społeczno-zawodowej różnych grup, w szczególności osób niepełnosprawnych.

Elementy kampanii:

- 4 konferencje zorganizowane w różnych częściach województwa (14.03 – Kamionka k/Nidzicy, 10.05 - Olsztyn, 13.09 – Ełk, 04.10 - Elbląg). Spotkania obejmujące m.in. prelekcje ekspertów, moderowane dyskusje, prezentacje „dobrych praktyk”, targi ekonomii społecznej.
- 2 wydania Biuletynu ROPS pt. „Ekonomia Społeczna na Warmii i Mazurach” – przekazywanego odbiorcom podczas konferencji organizowanych w ramach kampanii oraz drogą pocztową; wyd. lipiec i grudzień 2012; nakład 2 x 500 egz.
- Film promujący dobre praktyki ekonomii społecznej w województwie – wydanie 1000 egz. na płycie DVD. Film składa się z 5 części (łącznie 30 min), które promują tworzenie i działanie Klubów Integracji Społecznej, Centrów Integracji Społecznej, Spółdzielni Socjalnych, organizacji pozarządowych oraz miejscowości tematycznych.
- Pakiet szkoleniowy – teczka, notatnik i wydanie książkowe RPDES – 500 zestawów
- Strona internetowa ROPS (Wrota Warmii i Mazur).

Odbiorcami ww. kampanii były władze lokalne, tj. wójtowie, burmistrzowie, prezydenci miast, starostowie, radni, a także pracownicy urzędów gmin, urzędów miast i starostw, instytucje pomocy i integracji społecznej i rynku pracy z terenu województwa warmińsko-mazurskiego oraz przedstawiciele podmiotów ekonomii społecznej (spółdzielni socjalnych, organizacji pozarządowych, KIS, CIS, ZAZ i innych).

Ww. działanie zostało sfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego – Projekt systemowy ROPS „Efektywnie Fachowo Skutecznie na Warmii i Mazurach” Poddziałanie 7.1.3 PO KL – 94 415,53 zł.

5. Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie realizuje zadania Projektu 1.16 „Koordynacja na rzecz aktywnej integracji”, w ramach którego od 1 stycznia 2010 r. działa Obserwatorium Integracji Społecznej (OIS). Działanie Obserwatorium jest odpowiedzią na potrzebę identyfikacji i analizy regionalnych problemów społecznych oraz dostarczania informacji o instytucjach zajmujących się ich rozwiązywaniem. Zadania OIS realizowane są zgodnie z zapisami Porozumienia nr CRZL/ZRP 1.2/1.16/3/2011 z dnia 4 marca 2011 r. (ze zm.), zawartym pomiędzy Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich w Warszawie a Województwem Warmińsko-Mazurskim.

Obserwatorium, funkcjonujące w strukturze Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej, w 2012 r. zakończyło realizację badania pt. „Uwarunkowania aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych z województwa warmińsko-mazurskiego”. Ww. badanie zostało przeprowadzone na próbie 213 osób niepełnosprawnych zatrudnionych na otwartym rynku

pracy w województwie warmińsko-mazurskim. Przeprowadzono również indywidualne pogłębione wywiady z pięcioma pracującymi osobami niepełnosprawnymi oraz pięcioma pracodawcami zatrudniającymi osoby niepełnosprawne.

Celem badania było poznanie czynników decydujących o sukcesie osób niepełnosprawnych w znalezieniu i utrzymaniu zatrudnienia na otwartym rynku pracy w województwie warmińsko-mazurskim. Wyniki badania oraz opracowane na ich podstawie rekomendacje docelowo przełożą się na wsparcie działań podejmowanych na rzecz aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych. Ponadto, posłużą również do planowania projektów finansowanych ze środków unijnych realizowanych w województwie warmińsko-mazurskim.

PRIORYTET: PARTNERSTWO NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Cel ogólny: Rozwój partnerstwa na rzecz osób niepełnosprawnych zapewniający ich aktywne uczestniczenie w życiu rodzinnym, społecznym i zawodowym.

Działania partnerskie w zakresie realizowanych zadań na rzecz osób niepełnosprawnych dają możliwość efektywniejszego wykorzystania posiadanych zasobów w obrębie wyrównywania szans i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu tych osób. Skuteczność tych działań zwiększa się poprzez szerszą współpracę różnych podmiotów, w tym administracji publicznej oraz podmiotów niepublicznych. Dzięki tej współpracy buduje się silne partnerstwo pomiędzy tymi jednostkami w zakresie rozwiązywania istotnych problemów osób niepełnosprawnych. Ponadto, poprzez ww. działania następuje zwiększenie świadomości tych podmiotów na temat potrzeb osób niepełnosprawnych. Mając na uwadze powyższe, Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego oraz jego jednostki organizacyjne podejmowały działania mające na celu rozwój partnerstwa.

1. Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej, w ramach działań na rzecz rozwoju partnerstwa umożliwiającego szersze włączenie różnych instytucji i podmiotów w realizację zadań na rzecz osób niepełnosprawnych, w dniach od 16 lipca do 24 sierpnia 2012 r. zorganizował szkolenie pt. „Animacja lokalnych sieci na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu”, w którym uczestniczyła kadra kierownicza ośrodków pomocy społecznej, powiatowych centrów pomocy rodzinie, powiatowych urzędów pracy, środowiskowych domów samopomocy, warsztatów terapii zajęciowej, organizacji pozarządowych oraz placówek opiekuńczo-wychowawczych – łącznie 151 osób.
2. Współorganizowano z Warmińsko-Mazurskim Sejmikiem Osób Niepełnosprawnych i innymi partnerami społecznymi debaty, które odbyły się w ramach projektu „Zintegrowani Niepełnosprawni” – rozwój sieci organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych, tj.:
 - „*Konsolidacja działań – budowanie stabilnego partnerstwa w powiecie olsztyńskim*”, przy współpracy ze Starostą Olsztyńskim oraz Powiatową Społeczną Radą ds. Osób Niepełnosprawnych (16 marca 2012 r., Waplewo-Maróz),
 - „*Partnerstwo ponad podziałami*”, debata współorganizowana ze Starostą Bartoszyckim oraz Powiatową Społeczną Radą ds. Osób Niepełnosprawnych (29 maja 2012 r., Bartoszyce),
 - „*Platforma współpracy – rzeczywistość, a oczekiwania*”, przy współpracy z Elbląską Radą Konsultacyjną Osób Niepełnosprawnych (9 października 2012 r., Elbląg).Głównym tematem debat była aktywizacja działań organizacji pozarządowych we współpracy z administracją samorządową w zakresie wspierania osób niepełnosprawnych na poziomie gminy i powiatu. Podczas ww. spotkań zaprezentowano również główne cele i działania „*Wojewódzkiego programu wyrównywania szans i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudniania osób niepełnosprawnych na lata 2012-2015*”, w celu szerszego włączenia się różnych podmiotów w realizację ww. programu.

Przedstawiono także działania Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego na rzecz osób niepełnosprawnych, z udziałem środków PFRON oraz upowszechniono informację na temat możliwości wykorzystania środków EFS w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki w aktywizacji zawodowej i społecznej tych osób.

Ponadto, w 2012 r. pracownik ROPS brał udział w konferencji „Zintegrowani Niepełnosprawni”, na którym przedstawiono informacje na temat szans, jakie przynosi osobom niepełnosprawnym ratyfikowana przez Polskę Konwencja ONZ o Prawach Osób Niepełnosprawnych. Podczas ww. spotkania instytucje administracji państwowej i samorządowej przedstawiły także możliwości współpracy z organizacjami osób niepełnosprawnych oraz zlecenia zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej (29 listopada – 1 grudnia 2012 r., Miłomłyn).

3. W 2012 r. współorganizowano spotkanie Wojewódzkiej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych z przedstawicielami powiatowych społecznych rad ds. osób niepełnosprawnych, którego celem było nawiązanie szerszej współpracy Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego z ww. radami w zakresie podejmowania wspólnych działań na rzecz osób niepełnosprawnych. Podczas spotkania zaprezentowano m.in. dobre praktyki dotyczące ekonomii społecznej na przykładzie Przedsiębiorstwa Społecznego „Garncarska Wioska” w Kamionce k/Nidzicy, prowadzonego przez „Fundację NIDA” w Nidzicy.) oraz działania realizowane przez Powiat Nidzicki z zakresu specjalistycznej opieki rehabilitacyjno-terapeutyczno-edukacyjnej osób niepełnosprawnych.
4. W ramach partnerstwa organizacji pozarządowych i instytucji działających na rzecz aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych, przedstawiciel Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej, w latach 2010-2012 uczestniczył w pracach eksperckiej grupy roboczej przygotowującej innowacyjną metodę zatrudnienia, w ramach projektu z komponentem ponadnarodowym, realizowanego przez Elbląską Radę Konsultacyjną Osób Niepełnosprawnych w Elblągu wspólnie z fińskim partnerem – Stowarzyszeniem Kynnys ry Turun Toimikunta pn. „Indywidualne ścieżki zatrudnienia”. Projekt miał na celu zaadaptowanie do polskich warunków fińskich rozwiązań w zakresie aktywizacji zawodowej osób po 45 roku życia, ze szczególnym uwzględnieniem osób z niepełnosprawnością. W efekcie ww. działań powstał model wprowadzenia osób długotrwale bezrobotnych oraz osób niepełnosprawnych na rynek pracy. W ramach ww. projektu pracownik ROPS brał udział w konferencji, zorganizowanej w siedzibie Polskiej Agencji Prasowej w Warszawie, podczas której odbyła się m.in. kampania informacyjno-promocyjna, tj. upowszechnienie opracowanego „Modelu dla osób po 45 roku życia – Wiek Gorącego Ziemiaka” oraz przedstawienie kluczowych tez i założeń projektu w celu zainspirowania do opracowania systemowych rozwiązań prawnych, umożliwiających wdrożenie ww. Modelu w całym kraju. Należy podkreślić, że projekt „Indywidualne ścieżki zatrudnienia” został laureatem prestiżowego konkursu RegioStars 2013, w kategorii „Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu”, organizowanego przez Komisję Europejską. W projekcie doceniono przede wszystkim innowacyjne podejście do aktywizacji zawodowej osób starszych i niepełnosprawnych.
5. W 2012 r. współorganizowano również debaty poświęcone wyrównywaniu szans młodzieży, w tym osób niepełnosprawnych, w oświacie. Podczas ww. przedsięwzięcia zorganizowano 3 spotkania lokalne (w Ostródzie, Bartoszycach, Ełku), podczas których przedstawiono modele pracy na rzecz młodzieży odpowiadające na lokalne potrzeby, w tym wyrównywania edukacyjnych szans osób niepełnosprawnych.
6. W roku sprawozdawczym Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego przedstawił do zaopiniowania Wojewódzkiej Społecznej Radzie do Spraw Osób Niepełnosprawnych, działającej przy Marszałku Województwa Warmińsko-Mazurskiego, projekt uchwały Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego w sprawie określenia zadań Samorządu Województwa, finansowanych ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w 2012 r., pod kątem ich skutków dla osób niepełnosprawnych. Skonsultowano również z Wojewódzką Radą rodzaje zadań, które Samorząd Województwa

Warmińsko-Mazurskiego zaplanował zlecić w 2012 r. fundacjom oraz organizacjom pozarządowym.

7. W zakresie działań mających na celu rozwój partnerstwa na rzecz osób niepełnosprawnych Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Olsztynie w 2012 r., będąca jednostką organizacyjną Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego, prowadziła współpracę z instytucjami i stowarzyszeniami, w tym z:

- Ośrodkiem Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczym w Olsztynie,
- Specjalnym Ośrodkiem Szkolno-Wychowawczym dla Dzieci Nieśłyszących w Olsztynie im. Marii Grzegorzewskiej,
- Miejskim Zespołem Profilaktyki i Terapii Uzależnień w Olsztynie,
- Polskim Związkiem Niewidomych Okręg Warmińsko-Mazurski w Olsztynie,
- Fundacją Szansa dla Niewidomych – tyflopunkt w Olsztynie,
- Domem Pomocy Społecznej Nasz Dom w Olsztynie,
- Domem Pomocy Społecznej dla Osób Niepełnosprawnych w Olsztynie,
- Fundacją Klucz w Warszawie,
- Stowarzyszeniem De Facto w Płocku.

W ramach ww. współpracy uczestniczono w VI edycji międzynarodowej konferencji Reha For the Blind in Poland, która odbyła się w dniach 5-6 grudnia 2012 r. w Warszawie.

Ponadto, podczas „Festiwalu Edukacyjnego – STOPniowo więcej” 30 bibliotekarzy uczestniczyło w nw. szkoleniach:

- „Wyciszyć umysł, uspokoić ciało. Wprowadzenie do zajęć relaksujących i ćwiczących koncentrację dzieci w wieku od 4 do 6 lat”,
- „Juniorzy i seniorzy – dwa pokolenia w przestrzeni Twojej biblioteki”.

Efektom ww. szkoleń było zdobycie przez bibliotekarzy nowych kompetencji i umiejętności pracy z czytelnikiem niewidomy i niedowidzącym oraz innymi dysfunkcjami i seniorami, a także poznanie nowych technologii i sprzętu tyflograficznego, stanowiącego wyrównanie szans dla osób z dysfunkcją wzroku.

Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego realizował „Wojewódzki program wyrównywania szans i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudniania osób niepełnosprawnych na lata 2012-2015” zgodnie z przyjętym harmonogramem, biorąc pod uwagę potrzeby osób niepełnosprawnych i członków ich rodzin w województwie warmińsko-mazurskim.

Wszystkie zadania realizowano we współpracy z samorządami powiatów i gmin, organizacjami pozarządowymi, partnerami społecznymi, a przede wszystkim z przedstawicielami środowiska osób niepełnosprawnych.

Aktualnie opracowywany jest *Raport* z monitoringu wdrażania w roku 2012 *Programu*, uwzględniający działania wszystkich podmiotów uczestniczących w jego realizacji, który zostanie upubliczniony po jego przyjęciu przez Sejmik Województwa Warmińsko-Mazurskiego.